

Tatjana Petrec

Narodna knjižnica „Petar Preradović“

Trg E. Kvaternika 11

Bjelovar

Ivana Hebrang Grgić

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Lučića 3

Zagreb

Martina Krivić Lekić

Državni arhiv u Bjelovaru

Trg E. Kvaternika 3

Bjelovar

IZDAVAČKA DJELATNOST DRŽAVNOG ARHIVA U BJELOVARU U KONTEKSTU IZDAVAŠTVA OSTALIH HRVATSKIH ARHIVA : BIBLIOGRAFIJA PUBLIKACIJA BJELOVARSKOG ARHIVA

UDK 930.25:655.4(497.5Bjelovar)

Pregledni rad

U uvodnom dijelu prikazuju se zakonski i podzakonski akti na temelju kojih djeluju hrvatski arhivi. Slijedi kratak pregled njihove izdavačke djelatnosti iskazan približnim brojčanim podacima o izdanjima. Time je stvoren okvir unutar kojega se proučava bjelovarski arhiv, a posebno njegova izdavačka djelatnost. Najprije se donosi povijesni pregled rada arhiva i objašnjava organizacijski ustroj. Bibliografija publikacija bjelovarskog arhiva od početka svog djelovanja 1961. godine navodi osnovne bibliografske podatke, sadržaj preuzet iz publikacija te fotografije omota.

Ključne riječi: arhivsko zakonodavstvo, bibliografija, Državni arhiv u Bjelovaru, izdavaštvo, povijest arhiva

Uvod

Arhivska služba javna je služba i obavlja se na cijelom području Republike Hrvatske. Hrvatski državni arhiv (HDA) središnja je i matična arhivska ustanova,¹ a uz

¹ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima. *Narodne novine* 105(1997), čl. 39. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267275.html> (16.11.2012).

njega postoji 18 državnih arhiva te 10 odjela i sabirnih centara: Državni arhiv u Bjelovaru; Državni arhiv u Dubrovniku sa Sabirnim arhivskim centrom Metković-Opuzen-Ploče u Metkoviću i Sabirnim arhivskim centrom Korčula-Lastovo smješten u Žrnovu; Državni arhiv u Gospiću; Državni arhiv u Karlovcu; Državni arhiv u Križevcima; Državni arhiv za Međimurje; Državni arhiv u Osijeku; Državni arhiv u Pazinu; Državni arhiv Sisak sa Sabirnim arhivskim centrom u Petrinji; Državni arhiv u Slavanskom Brodu s Odjelom u Novoj Gradiški i Odjelom u Požegi; Državni arhiv u Splitu; Državni arhiv u Šibeniku; Državni arhiv u Varaždinu s Arhivskim sabirnim centrom u Koprivnici i Arhivskim sabirnim centrom u Krapini; Državni arhiv u Virovitici; Državni arhiv u Vukovaru s Arhivskim sabirnim centrom u Vinkovcima; Državni arhiv u Zadru s Arhivskim sabirnim centrom u Novalji te Državni arhiv u Zagrebu.²

Počeci razvoja moderne arhivske službe u Hrvatskoj mogu se pratiti od 1950. godine kada je postala obvezna djelatnost na području Hrvatske donošenjem Općeg zakona o državnim arhivima (iako je i prije postojala obveza čuvanja arhivskoga gradiva). Tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina 20. st. ona je stjecala sve veći institucionalni značaj. Novo razdoblje za arhivsku službu započelo je uspostavljanjem suverene Republike Hrvatske. Od svibnja 1994. godine, kada prava i dužnosti osnivača prelaze na Ministarstvo kulture, uloga državnih arhiva dobiva na važnosti te se objavljuje niz zakonskih i podzakonskih akata na kojima se temelji arhivska služba. Globalni trendovi tehnološkog razvoja i razvoja informacijskog društva proširili su djelatnost arhiva i pred čitavu službu postavili nove zahtjeve.³

Kako bi se olakšala komunikacija s korisnicima, ali i unaprijedio rad i suradnja sa stvarateljima i imateljima arhivskoga gradiva, HDA je 2006. godine pokrenuo izradu sustava ARHiNET, nacionalne arhivističke mreže za opis, obradu i upravljanje arhivskim gradivom u koju su uključeni svi hrvatski arhivi, a namijenjen je i drugim imateljima arhivskoga gradiva te ustanovama, upravnim tijelima i poduzećima koji stvaraju arhivsko gradivo.⁴

Državni arhivi u Republici Hrvatskoj čuvaju, zaštićuju, stručno obrađuju i daju na korištenje arhivsko gradivo za koje su nadležni. „Otvaranje“ arhivskih spremišta i približavanje arhivskoga gradiva široj javnosti podrazumijeva njegovo objavljivanje u tiskanom ili elektroničkom obliku ili predstavljanje kroz izložbe. Izdavaštvo postaje najznačajniji način promicanja rada pojedinih arhivskih ustanova.

Hrvatski arhivi kao nakladnici

Izdavačka djelatnost svake kulturne i znanstvene ustanove rezultat je znanstvenog i stručnog rada njenih djelatnika i kao takva pridonosi afirmaciji i razvitku ustanove. Raznolikost informacija koje nudi gradivo pohranjeno u arhivima podrazumijeva i raznolikost u izdavačkoj djelatnosti arhiva. Ona može obuhvaćati izdavanje arhivističke literature, knjiga i zbornika radova sa znanstvenih i stručnih skupova, periodičnih publikacija, kataloga izložbi, različitih vrsta arhivskih pomagala nastalih u okviru redovnih arhivističkih poslova, objavljivanje izvornog arhivskoga gradiva (ru-

² Krivić Lekić, M., Povijest ustanove. U: *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2011., str. 7.

³ Čosić, S.; Lemić, V., Problemi arhivske službe u Hrvatskoj. *Arhivski vjesnik.* 51(2008), str. 10.

⁴ ARHiNET : arhivski informacijski sustav, 2008. URL: <http://arhinet.arhiv.hr/> (16.11.2012).

kopisa, audio- ili videozapisa i dr.) u tiskanom ili elektroničkom obliku. Arhiv može izdavati navedene publikacije u vlastitoj nakladi ili u sunakladništvu.

Kvantiteta i kvaliteta izdanja nekog arhiva ovisi o više faktora koji se moraju uzeti u obzir prilikom kritičkog sagledavanja cjelokupne izdavačke djelatnosti pojedine ustanove. Jedan od faktora odnosi se na vremenski raspon cjelokupnog fonda gradiva pohranjenog u pojedinom arhivu. Zakonska zabrana objavljivanja dijelova gradiva mlađeg od 70 godina svakako je jedna od kočnica u izdavačkoj djelatnosti arhiva. Veliki dio gradiva koje se čuva u manjim arhivima novijeg je datuma (nakon 1945) i samim time još ga nije moguće objavljivati. Problem koji se javlja prilikom priređivanja starijega gradiva za objavu je u činjenici da ono zahtijeva interdisciplinarnost i znatne napore brojnih stručnjaka koji nisu uvijek zaposlenici arhiva, a ponekad žive izvan mjesta u kojem arhiv djeluje. To znatno povećava cijenu i složenost postupka objavljivanja gradiva. Fragmentarnost pojedinih fondova često otežava stvaranje smislene cjeline koja bi se predstavila javnosti. No ključni faktor zasigurno je broj i stručnost djelatnika te njihova sposobnost da prepoznaju važnost gradiva i potencijalno zanimanje javnosti za njegovo objavljivanje.

Tradiciju objavljivanja izvornog arhivskoga gradiva u Hrvatskoj započeo je Ivan Kukuljević Sakcinski 1851. godine *Arhivom za povjesnticu jugoslavensku*, a važan je i podatak da je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti godine 1869. pokrenula časopis *Starine* koji je trebao objavljivati izvorno arhivsko gradivo.⁵

U svrhu utvrđivanja približne tiskane izdavačke aktivnosti svih hrvatskih arhiva te u svrhu usporedbe izdavačke djelatnosti bjelovarskog arhiva s ostalim hrvatskim arhivima, pregledane su mrežne stranice državnih arhiva te mrežni katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Težište je bilo na novijim izdanjima (nakon 1990), ali opisana je i ranija izdavačka aktivnost gdje god je to bilo moguće.

Na temelju pregleda spomenutih mrežnih mjesta, izdavačku djelatnost hrvatskih arhiva moguće je podijeliti u tri kategorije čiji su nazivi preuzeti s mrežnih stranica većine arhiva:

- a) *periodička izdanja* (časopisi) u kojima se objavljuje arhivsko gradivo, pregled arhivskih fondova i zbirki, rasprave iz područja arhivske teorije i prakse, povijesti i pomoćnih povijesnih disciplina, recenzije i bilješke, bibliografije iz područja arhivistike, povijesti i pomoćnih povijesnih znanosti,
- b) *ostala izdanja* (knjige) u kojima se objavljuje gradivo i izvori za proučavanje povijesti lokalnog ili regionalnog karaktera - biografije povijesnih osoba; zbornici sa stručnih skupova; izdanja koja prikazuju političku, kulturnu i gospodarsku povijest određenog područja i/ili podatke o životu, djelu i ostavštini znamenitih lokalnih pojedinaca; kulturno-povijesni vodiči gradova; izdanja koja prate razvoj školstva, različitih udruženja, klubova i udruga te izdanja koja donose podatke o crkvenoj povijesti lokalnog, regionalnog ili nacionalnog karaktera,
- c) *katalozi izložbi* su često opširna i vrijedna izdanja koja ne donose samo osnovne podatke o izložbama, već često objavljuju arhivsko gradivo i/ili podatke važne za proučavanje povijesti.

⁵ Riječ uredništva. *Fontes*, 1(1995), str. 7-9.

Periodička izdanja

Hrvatski državni arhiv jedini je arhiv koji je u novije vrijeme objavio sveobuhvatan katalog vlastitih izdanja.⁶ On ima i najdužu tradiciju na području izdavanja periodičkih izdanja. Današnji Arhivski vjesnik započeo je izlaziti 1899. godine kao Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva. Do 1920. godine redovito je svake godine objavljivan po jedan broj časopisa (ukupno 21 broj). U drugom razdoblju objavljivanja od 1925. do 1945. godine objavljeno je još 10 brojeva. Novo razdoblje za časopis započinje 1958. godine kada i mijenja naziv u Arhivski vjesnik. U predgovoru prvom broju Arhivskog vjesnika stoji da mu je težnja postati zajedničkom stručnom publikacijom svih arhiva u Hrvatskoj.⁷ Do 2012. godine objavljeno je 48 svezaka.⁸ Osim Arhivskog vjesnika Hrvatski državni arhiv od 1995. godine izdaje i časopis *Fontes: izvori za hrvatsku povijest*, čija je osnovna zadaća objavljivanje izvornog arhivskoga gradiva značajnog za hrvatsku povijest. Do 2012. godine objavljeno je ukupno 18 brojeva. U nakladi HDA od 1989. do 1996. godine izlazio je *Bulletin s vijestima iz arhivskog zakonodavstva i prakse* (ukupno 12 brojeva).⁹ Ostale periodičke publikacije koje je objavljivao Hrvatski državni arhiv su Hrvatski filmski i video godišnjak koji je objavljen u 5 svezaka u razdoblju od 1996. do 2000. i Hrvatski filmski ljetopis koji izlazi od 1995. godine, a HDA je suizdavač (uz Hrvatski filmski savez) za prva 23 broja (do 2003. godine).¹⁰

U Hrvatskoj izlaze još četiri časopisa koje objavljuju područni državni arhivi. Glasnik arhiva Slavonije i Baranje u izdanju Državnog arhiva u Osijeku počeo je izlaziti 1991. godine i do kraja 2012. godine je izdano 11 brojeva.¹¹ Časopis objavljuje arhivsko gradivo, vodiče, inventare, preglede arhivskih fondova i zbirki, rasprave iz oblasti arhivske teorije i prakse, povijesti i pomoćnih povijesnih znanosti, recenzije i bilješke o bibliografiji iz područja arhivistike i povijesti. Časopis Državnog arhiva u Splitu izlazi od 1958. godine. Mijenjao je nazive, a od 1974. godine izlazi pod naslovom *Građa* i prilozi za povijest Dalmacije. Tematski obuhvaća članke i rasprave iz različitih znanstvenih područja temeljena na arhivskim izvorima, zatim stručne članke i inventare. Izlazi redovito jednom godišnje, a do kraja 2011. godine su izdana 23 broja.¹² Izdavačka djelatnost Državnog arhiva u Rijeci neprekidna je od 1953. godine, a obuhvaća serijsku publikaciju zborničkog karaktera *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*. Vjesnik tematski obuhvaća arhivsko gradivo, inventare, članke i rasprave iz hrvatske političke, kulturne i gospodarske povijesti, posebice povijesti Hrvatskog primorja, Gorskog kotara i Istre, zatim priloge iz pomoćnih povijesnih znanosti te arhivske teorije i prakse.¹³ Ukupno su

⁶ *Naklada Hrvatskog državnog arhiva : katalog 2011.-2012.* Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2012. URL: <http://www.arhiv.hr/cs/groups/public/documents/document/mdaw/mda1/~edisp/web2hdarhivloc005203.pdf> (16.11.2012).

⁷ Uz prvi svezak „Arhivskog vjesnika“. *Arhivski vjesnik*, 1(1958).

⁸ Martek, A., Časopis *Arhivski vjesnik* : od tiskane prema elektroničkoj inačici. *Arhivski vjesnik*, 55(2012), str. 221-235.

⁹ Prema podacima iz knjižnice Državnog arhiva u Bjelovaru.

¹⁰ Izdanja Hrvatskog državnog arhiva : 1899.-2004. Lučić, M. (ur.). Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2004., str. 47.

¹¹ *Glasnik arhiva Slavonije i Baranje*. 2010. URL: http://www.dao.hr/glasnik_arhiva_slavonije_i_baranje.php (16.11.2012).

¹² Državni arhiv u Splitu : izdavačka djelatnost. 2010. URL: http://www.das.hr/izdavacka_djelatnost.php (16.11.2012).

¹³ Državni arhiv u Rijeci : izdavačka djelatnost. 2006. URL: <http://www.riarhiv.hr/izdavacka-djelatnost.html> (16.11.2012).

do 2010. godine objavljena 52 broja časopisa. Brojevi 1 do 4 izlazili su pod nazivom Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci, br. 5 do 7 objavljeni su kao Vjesnik Historijskog arhiva u Rijeci, a od 10. do 31. broja naziv je Vjesnik Historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu (od 1966. suizdavač je Historijski arhiv u Pazinu). Od 32. broja Vjesnik se odvaja u dvije nove publikacije. Izdavač jedne je Historijski arhiv Rijeka koji 32. broj objavljuje kao Vjesnik Historijskog arhiva Rijeka, brojevi 33 do 38 izlaze pod nazivom Vjesnik Povijesnog arhiva Rijeka, a brojevi 39 do 52 pod nazivom Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci. Drugi nasljednik Vjesnika Historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu je Vjesnik istarskog arhiva u izdanju Državnog arhiva u Pazinu. Prvi broj je imao dvostruku numeraciju (kontinuiranu, nastavljenju na prethodne vjesnike - 32 i vlastitu - 1). U Vjesniku istarskog arhiva prvenstveno se objavljuju znanstveni radovi o najširoj problematici povijesti Istre s gledišta različitih društvenih i humanističkih disciplina temeljenih na istraživanjima izvornoga gradiva pohranjenog u Državnom arhivu u Pazinu odnosno u domaćim ili inozemnim arhivima koji čuvaju gradivo istarske provenijencije. Osim takvih radova, Vjesnik objavljuje i druge priloge od znanstvenog i stručnog interesa: transkripcije i transliteracije manjih cjelina izvornoga gradiva, stručne radove s područja arhivistike, izvješća i bilješke o djelatnosti Državnog arhiva u Pazinu, recenzije, prikaze knjiga i periodike, osvrte, obavijesti i slično. Do početka 2012. godine je izašlo 18 brojeva Vjesnika istarskog arhiva u samostalnoj nakladi.¹⁴

Uz spomenute publikacije treba spomenuti i Državni arhiv u Slavanskom Brodu koji je objavio dva broja Vjesnika Historijskog arhiva Sl. Požege i Muzeja Požeške kotline (1962. i 1963. godine).¹⁵

Ostala izdanja

Izdavačka djelatnost u kategoriji ostala izdanja također varira od arhiva do arhiva. Ponovo se na prvom mjestu nalazi HDA s ukupno 110 objavljenih publikacija, od čega je 11 elektroničkih izdanja.¹⁶ Drugo mjesto zauzima Državni arhiv u Osijeku koji je u razdoblju od 1965. do 2009. godine objavio 76 publikacija različite tematike,¹⁷ a u razdoblju od 1997. do 2010. godine objavljeno je i 9 knjiga kanonskih vizitacija (ukupno 85 publikacija).¹⁸

Razvijenu izdavačku djelatnost ima i Državni arhiv u Pazinu. Od 1992. do 2012. godine taj arhiv objavljuje posebna izdanja pod nazivom Glagoljski rukopisi i Spisi istarskih bilježnika, a izdano je 12 publikacija. Osim toga, arhiv je objavio i 14 publikacija u suizdavaštvu sa srodnim ustanovama (ukupno 26 publikacija u kategoriji ostala izdanja).¹⁹ Državni arhiv u Rijeci je u nizu svojih posebnih izdanja od 1968. godine objavio 19 publikacija čija se tematika odnosi na povijest Istre, Hrvatskog pri-

¹⁴ Državni arhiv u Pazinu : *Vjesnik istarskog arhiva*. 2012. URL: http://www.dapa.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=73&Itemid=89&lang=hr (16.11.2012).

¹⁵ Medved, I.; Slanček G., *50 godina Državnog arhiva u Slavanskom Brodu : 1959.-2009.* Slavonski Brod : Državni arhiv u Slavanskom Brodu, 2009., str. 20-22.

¹⁶ Naklada HDA.

¹⁷ Državni arhiv u Osijeku : ostala izdanja. 2010. URL: http://www.dao.hr/ostala_izdanja.php 16.11.2012).

¹⁸ Državni arhiv u Osijeku: kanonske vizitacije. 2010. URL: http://www.dao.hr/kanonske_vizitacije.php (16.11.2012).

¹⁹ Državni arhiv u Pazinu : posebna izdanja. 2012. URL: http://www.dapa.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=90&lang=hr (16.11.2012).

morja i Gorskog kotara.²⁰ Državni arhiv u Zagrebu je u razdoblju od 1999. do 2011. godine izdao 15 publikacija u kategoriji ostala izdanja.²¹ Državni arhiv u Gospiću, u okviru niza Prilozi za povijest Like, objavio je 15 publikacija u razdoblju od 2002. do 2012. godine. Objavljivanje tih izvora i djela iznimno je važno za proučavanje povijesti Like.²² Državni arhiv u Varaždinu počeo je objavljivati arhivsko gradivo još za vrijeme Drugog svjetskog rata, prvim sveskom niza Poviestni spomeniki slobodnog i kraljevskoga grada Varaždina 1942. godine. Godine 1944. tiskan je drugi svezak u kojem su objavljeni gradski zapisnici iz godina 1454-1464. i 1467-1469. Nakon duže stanke nastavlja se objavljivati arhivsko gradivo 1990. godine edicijom Zapisnici poglavarstva slobodnog i kraljevskoga grada Varaždina, a u objavljenih 9 svezaka obuhvaćeni su gradski zapisnici od 1587. do 1714. godine. Godine 2001. objavljen je i Statut grada Varaždina (ukupno 12 publikacija ostalih izdanja).²³ Državni arhiv u Splitu objavio je od 1992. godine šest publikacija. Državni arhiv u Sisku objavio je 13 ostalih izdanja u razdoblju od 2002. do 2012.,²⁴ a Državni arhiv u Dubrovniku je od 2001. godine objavio 8 publikacija. Državni arhiv u Zadru objavio je od 2001. do 2011. devet knjiga,²⁵ a Državni arhiv u Vukovaru je (prema podacima iz mrežnog kataloga NSK), od 2009. do 2011. godine objavio četiri publikacije iz kategorije ostala izdanja.

Državni arhiv u Slavanskom Brodu i Državni arhiv za Međimurje na svojim mrežnim stranicama ne pružaju podatke o vlastitoj izdavačkoj djelatnosti. Prema podacima iz kataloga izložbe 50 godina Državnog arhiva u Slavanskom Brodu, taj je arhiv objavio ukupno 11 ostalih izdanja.²⁶ Računalni katalog NSK donosi zapis o jednoj publikaciji Državnog arhiva za Međimurje (Cesar, Jurica, Kulturno-povijesno društvo „Zrinski“, 2011).

Katalozi izložbi

Treća vrsta publikacija hrvatskih arhiva jesu katalozi izložbi. U Hrvatskoj je izložbena djelatnost arhiva najčešće povezana s dvije manifestacije. U listopadu ili studenom svake godine arhivi obilježavaju Tjedan arhiva u sklopu kojega su uz radionice i dani otvorenih vrata arhiva, kada predstavljaju svoja nova izdanja i priređuju izložbe na kojima promoviraju dio gradiva koje čuvaju u svojim spremištima. Druga, mlađa manifestacija Međunarodni dan arhiva, u Hrvatskoj se obilježava od 2008. godine. Tom prigodom svakog 9. lipnja svi državni arhivi priređuju izložbu iz svojega gradiva na jednu temu, primjerice 2012. tema je bila fotografija kao dokument vremena. Problem izložbene djelatnosti pojedinih arhiva nedostatak je adekvatnog izložbenog prostora. Stoga nerijetko surađuju s lokalnim muzejima, knjižnicama i drugim ustanovama u kojima postavljaju svoje izložbe. Prema podacima dostupnim na mrežnim stranicama pojedinih arhiva, u mrežnom katalogu NSK, kao i u ponekim tiskanim katalozima izdanja, najviše kataloga objavio je Državni arhiv u Rijeci (35 kata-

²⁰ Državni arhiv u Rijeci : izdavačka djelatnost. 2006. URL: <http://www.riarhiv.hr/izdavaacka-djelatnost.html> (16.11.2012).

²¹ Državni arhiv u Zagrebu : izdanja. 2011. URL: <http://www.daz.hr/web/izdanja> (17.11.2012).

²² Državni arhiv u Gospiću : izdavaštvo. 2010. URL: <http://www.arhiv-gospic.hr/izdavastvo> (17.11.2012).

²³ Državni arhiv u Varaždinu : Objavljivanje arhivskoga gradiva. 2005. URL: <http://dav.hr/djelatnost.php?what=1&tip=1&id=7&parentid=1&st=7&sk=1&maint=Djelatnost> (16.11.2012).

²⁴ Kušanić, N.; Žegor S., *Državni arhiv u Sisku : 1962.-2012.* Sisak : Državni arhiv u Sisku, 2012., str. 49-51.

²⁵ Državni arhiv u Zadru : izdavaštvo : knjige. 2012. URL: <http://www.dazd.hr/hr/izdavastvo> (11.12.2012).

²⁶ Medved, I.; Slanček, G., nav. dj., str. 20-22.

loga).²⁷ Slijedi Državni arhiv u Slavonskom Brodu s 25 kataloga, Državni arhiv u Osijeku s 19 kataloga²⁸ i Državni arhiv u Zadru s 11 kataloga.²⁹ Dostupni podaci o katalogizima pokazuju da svi ostali arhivi imaju manje od 10 objavljenih kataloga izložbi: varaždinski arhiv ih ima sedam, isto toliko i sisački, HDA i pazinski arhiv po šest, splitski pet,³⁰ zagrebački arhiv tri, dubrovački dva, a međimurski jedan. Za arhive u Virovitici, Križevcima, Karlovcu, Bjelovaru, Gospiću, Šibeniku i Vukovaru nisu pronađeni podaci o katalogizima izložbi niti na mrežnim stranicama arhiva niti u mrežnom katalogu NSK.

Tablica 1. sažima navedene podatke o izdavačkoj djelatnosti prikazujući prema padajućoj produktivnosti poredak hrvatskih arhiva na temelju podataka dostupnih na mrežnim stranicama i u računalnom katalogu NSK. Za precizniju analizu trebalo bi provesti detaljnije istraživanje unutar svakog arhiva.

Red. br.	Arhiv	Broj sveščića serijskih publikacija	Broj ostalih publikacija	Broj kataloga izložbi	Ukupno
1.	HDA	115	110	6	231
2.	DAOS	11	85	19	115
3.	DARI	49	19	35	103
4.	DAPA	12	26	6	44
5.	DASB	2	11	25	38
6.	DAST	23	6	5	34
7.	DASK	0	13	7	20
8.	DAZD	0	9	11	20
9.	DAVŽ	0	12	7	19
10.	DAZG	0	15	3	18
11.	DAGS	0	15	0	15
12.	DABJ	0	13	0	13
13.	DADU	0	8	2	10
14.	DAVU	0	4	0	4
15.	DRAM	0	1	1	2
16.	DAKA	0	1	0	1
17.	DAŠI	0	1	0	1
18.	DAKŽ	0	0	0	0
19.	DAVT	0	0	0	0
	Ukupno	212	349	127	688

Tablica 1. Podaci o izdavačkoj aktivnosti hrvatskih arhiva

²⁷ Državni arhiv u Rijeci : arhiv izložba. 1997.-2006. URL: <http://www.riarhiv.hr/arhiv-izlozba.html> (11.12.2012).

²⁸ Državni arhiv u Osijeku : izložbe. 2012. URL: <http://www.dao.hr/izlozbe.php> (11.12.2012).

²⁹ Državni arhiv u Zadru : izdavaštvo : katalogi. 2012. URL: <http://www.dazd.hr/hr/izdavastvo-katalogi> (11.12.2012).

³⁰ Državni arhiv u Splitu : indeks of : katalogi. 2011. URL: http://www.das.hr/katalogi/izbornik_katalogi.php (11.12.2012).

Državni arhiv u Bjelovaru

Bjelovarski arhiv osnovan je 1961. godine pod nazivom Historijski arhiv u Bjelovaru i relativno je mlad arhiv. Prvi ravnatelj bio je Savo Velagić, jedan od glavnih inicijatora osnivanja ustanove. Od prvih dana arhiv je obavljao sve poslove arhivske djelatnosti i s vremenom povećavao broj stručnih djelatnika koji su se stalno usavršavali u svom radu. Godine 1993. arhiv mijenja naziv u Povijesni arhiv u Bjelovaru, a 1997. godine preimenovan je u Državni arhiv u Bjelovaru. Godine 2004. dovršena je gradnja prvog suvremenog i namjenski građenog arhivskog spremišta u Hrvatskoj, površine 800 m² i smještajnog kapaciteta od preko 4000 d/m gradiva. Osnutkom Bjelovarsko-križevačke biskupije 2008. godine, arhiv ostaje bez zgrade koja postaje zgrada biskupije. Novosagrađeno spremište ostalo je arhivu na korištenje sljedećih 15 godina do kada bi se trebala izgraditi nova zgrada arhiva. Državni arhiv u Bjelovaru danas djeluje na tri odvojene lokacije što znatno otežava rad arhivskim djelatnicima i pristup gradivu.³¹

Na ravnateljskoj funkciji od 1991. godine je Željko Pleskalt. Prema Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada DABJ³² iz 2012. godine arhiv ima 13 zaposlenih: 9 arhivista i viših arhivskih tehničara, jednog višeg restauratora tehničara, a 3 osobe rade kao administrativno i pomoćno osoblje. Prema broju zaposlenih bjelovarski je arhiv među najmanjim arhivima u Hrvatskoj, uz arhive u Sisku (10 zaposlenih) i Gospiću (9 zaposlenih).³³

Organizacijski je Državni arhiv u Bjelovaru podijeljen u četiri odjela: Odjel općih poslova, Odjel za sređivanje i obradu arhivskoga gradiva, Odjel za zaštitu arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva i Dokumentacijsko-informatički odjel.³⁴

Odjel općih poslova obuhvaća uobičajene administrativne poslove te služi za zaprimanje zahtjeva svih korisnika gradiva.

Odjel za sređivanje i obradu arhivskoga gradiva najveći je odjel bjelovarskog arhiva po broju zaposlenih. Osnovna mu je djelatnost sređivanje, zaštita, pohrana te pripremanje i davanje na korištenje arhivskih fondova i zbirki. Odjel obrađuje i skrbi o arhivskom gradivu nastalom u razdoblju od 1685. do 2009. godine koje ima svojstvo kulturnog dobra.³⁵ Ovo gradivo je javno arhivsko gradivo, dostupno za korištenje prema Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Bjelovaru koji se temelji na Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima³⁶ i Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva.³⁷ Navedeni propisi donose ograničenja pri korištenju arhivskoga gradiva i time štite interese pojedinih građana, ustanova ili države. Gradivo je dostupno 30 godina nakon nastanka, ali može biti dostupno i prije isteka roka ako je od samog nastanka namijenjeno javnosti

³¹ Krivić Lekić, M., nav. dj., str. 14.

³² Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Državnog arhiva u Bjelovaru. 2012. URL: www.dabj.hr/uploads/1/1/6/2/11620876/pravilnik_o_unutarnjem_ustrojstvu_dabj.pdf (12.7.2013).

³³ Čosić, S.; Lemić, V., nav. dj., str. 20.

³⁴ Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Državnog arhiva u Bjelovaru, str. 1.

³⁵ Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. *Narodne Novine* 69(1999). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/271022.html> (17.11.2012).

³⁶ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima. *Narodne novine* 105(1997). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267275.html> (16.11.2012).

³⁷ Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva. *Narodne novine* 67(1999). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/270998.html> (16.11.2012).

ili ako je stvaratelj to izrijekom naveo u ispravi o predaji gradiva arhivu. Gradivo koje sadrži podatke koji se odnose na obranu, međunarodne odnose, gospodarske probitke države i na poslove nacionalne sigurnosti, a čijim bi objavljivanjem nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili interese Republike Hrvatske, dostupno je za korištenje po isteku 50 godina od njegova nastanka, ako posebnim propisom nije drugačije određeno. Javno arhivsko gradivo koje se odnosi na osobne podatke dostupno je za korištenje 70 godina nakon svog nastanka ili 100 godina od rođenja osobe na koju se odnosi.³⁸ Najznačajnije i najstarije gradivo pohranjeno u spremištu bjelovarskog arhiva su matične knjige rođenih i vjenčanih Župe Štefanje (blizu Bjelovara), iz 1685. godine. Ukupna količina gradiva koje se čuva u spremištu je 3378 d/m.³⁹

Odjel za zaštitu arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva na temelju zakonskih propisa vodi evidencije o stvarateljima i imateljima arhivskog i registraturnoga gradiva na području svoje nadležnosti, prikuplja podatke o osnivanju, promjenama statusa i ustrojstva imatelja i stvaratelja arhivskoga gradiva, obavlja stalan stručni nadzor nad čuvanjem i odabirom gradiva koje se nalazi u pismohranama izvan arhiva te određuje mjere njegove zaštite. Također obavlja nadzor nad odabirom i izlučivanjem bezvrijednog registraturnoga gradiva kojemu su istekli rokovi čuvanja i koje nije od značaja za povijesnu znanost i kulturu općenito.⁴⁰ Prema podacima iz 2011. godine, bjelovarski arhiv nadzire ukupno 772 stvaratelja na području Bjelovarsko-bilogorske županije te na dijelovima Koprivničko-križevačke županije i Zagrebačke županije.⁴¹ Kategorizacijom stvaratelja kao značajan izdvojen je 261 stvaratelj, od čega su 82 prve kategorije, a 179 druge kategorije.⁴²

Dokumentacijsko-informacijski odjel funkcionira samo formalno. Njegova je zadaća briga o radu knjižnice i čitaonice arhiva te rad na informiranju i kulturno-prosvjetnoj djelatnosti. Zbog nedostatka prostora najveći dio knjižničkog fonda je deponiran i nedostupan javnosti.⁴³ Knjižnični fond je nesređen, a arhiv nema zaposlenog knjižničara.

Izdavačka djelatnost bjelovarskog arhiva

Izdavačka djelatnosti bjelovarskog arhiva može se podijeliti na dva razdoblja:

1. izdavačka djelatnost Historijskog arhiva u Bjelovaru od 1961. godine do 1982. godine,
2. izdavačka djelatnost Državnog arhiva u Bjelovaru od 2002. do 2012. godine.

Takva podjela napravljena je nakon uvida u cjelokupnu izdavačku djelatnost arhiva. U prvom razdoblju DABJ je pripremio za objavljivanje i veći broj rukopisa koji nisu objavljeni. Ti se rukopisi moraju još istražiti, a ovdje će se navesti samo pet objavljenih publikacija. Tematika tih publikacija uglavnom je vezana uz razdoblje NOB-

³⁸ Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva., čl. 5.

³⁹ Adulović, S., Odjel za obradu i korištenje arhivskoga gradiva. U: *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2011. str. 20-21.

⁴⁰ *40 godina bjelovarskog arhiva.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv Bjelovar, 2002., str. 33-34.

⁴¹ Vezmarović, M., Odjel za zaštitu arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva. U: *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru 2011., str. 45.

⁴² Kategorizacija stvaratelja arhivskoga gradiva na području nadležnosti Državnog arhiva u Bjelovaru. *Narodne novine* 82(2009). URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_82_1996.html (17.11.2012).

⁴³ Adulović, S., nav. dj., str. 29.

a i uz djelatnost Komunističke partije Hrvatske. U razdoblju od 1982. do 2002. godine izdavačka je djelatnost, kako se čini, zamrla. Nema podataka o izdavanju knjiga ili časopisa. U literaturi postoje podaci kako je izložbena i kulturna djelatnost arhiva u ovom razdoblju postojala, no katalozi izložbi nisu tiskani. Tiskano je i sačuvano nekoliko deplijana izložbi. U razdoblju od 2002. do 2012. godine DABJ oživljava svoju izdavačku djelatnost. Objavljeno je osam tiskanih publikacija različite tematike.

Slijedi bibliografija izdanja bjelovarskog arhiva. Sastavljena je *de visu*. Osim bibliografskih podataka, uz svaku jedinicu naveden je i podatak o uvezu, nakladi, sadržaj preuzet iz publikacije te fotografija omota.

Izdavačka djelatnost Historijskog arhiva u Bjelovaru (1961-1982)

U prvom razdoblju djelovanja arhiva osjećalo se shvaćanje arhiva kao kulturne ustanove koja mora promicati vladajuću ideologiju. Poseban značaj davao se arhivskom gradivu povezanom uz radnički pokret, komunističku partiju i partizansku borbu.

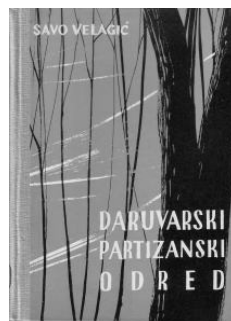
U prvom razdoblju izdano je ukupno 5 publikacija:

1. VELAGIĆ, Savo. *Daruvarski partizanski odred*. Zagreb : Epoha ; Bjelovar : Historijski arhiv, 1963., 124 str. : ilustr., zemljop. karta ; 21 cm.

Tvrđi uvez

Naklada: nema podatka

Sadržaj: Predgovor; Formiranje Odreda; Stanje u Odredu i na njegovom sektoru; U ekonomskim akcijama; Odred ulazi u krupne akcije; Obilazak terena; U zasjedama; Političke prilike; Neprijatelj se čuva odreda; Stanje se mijenja; Borbe u Bijeloj i Doljanima; Politički rad; Sudstvo u odredu; Proljeće u znaku oštih sukoba; Stanje uporišta u Pakracu; Ni sedma ofenziva ne pomaže; Neuspjeli napad; Pred reorganizacijom; Napomena autora; Bilješka o piscu.

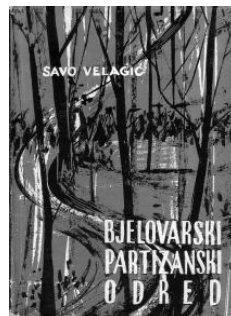

2. VELAGIĆ, Savo. *Bjelovarski partizanski odred*. Zagreb : Epoha ; Bjelovar : Historijski arhiv, 1964., 127 str., [10] str. tabl. : ilustr., zemljop. karta ; 21 cm

Tvrđi uvez

Naklada: nema podatka

Sadržaj: Predgovor; Partizanske grupe 1941.-1943.; Političke prilike na početku okupacije; Snaga partije; Okupacija i teror; Okružna partijska konferencija na Kalniku; Formiranje prve bjelovarske partizanske grupe; Baza u šumi Bedenik; Ostale partizanske grupe; Vojna i politička aktivnost grupa; Baza u Gornjim Sredicama; Akcije u Vel. Trojstvu i Orovcu; Napad na Novigrad; Sukob u Reškocima; Odlazak grupe u Moslavinu; Samostalne udarne grupe Okružnog komiteta KPH Bjelovar; Političke prilike sredinom 1943.; Bjelovarski partizanski odred 1943.-1944.; Formiranje Odreda; Prve akcije; U jeku krupnih pobjeda; Političko stanje u Odredu; U pozadini; Neprijatelj oživljuje svoju aktivnost; Polako i sigurno; Opet s jednim bataljonom; Odred je izvršio svoj zadatak; Pregled važnijih datuma iz historije KP i NOB; Napomena; Bilješka o piscu.

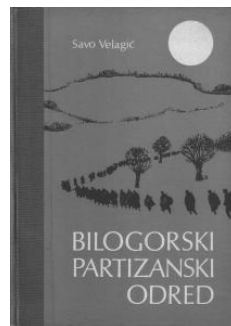

3. VELAGIĆ, Savo. *Bilogorski partizanski odred*. Virovitica : Novinska i radio-informativna ustanova ; Bjelovar : Historijski arhiv, 1969., 249 str. : ilustr. ; 21 cm

Tvrđi uvez

Naklada: nema podatka

Sadržaj: Uvod; Kratak pregled općih prilika na području okruga Bjelovar i podjela tog okruga; Okupacija i teror; Bilogorska partizanska četa; Oružane akcije i razvoj Bilogorske partizanske čete; Prva ofenziva NOV i neprijateljska protivofenziva; Stvaranje slobodnog područja; Samostalna bilogorska partizanska četa; Napad na Viroviticu i neprijateljska ofanziva; Ekonomski sektor; Borbe 12. slavonske divizije u prolazu Bilogorom; Formiranje Bilogorskog partizanskog odreda; Ekonomske akcije; Političke prilike na operativnom području Bilogorskog odreda; Komanda Bilogorskog područja; Otklanjanje nedostataka u Odredu u na terenu; Sve življa borbena aktivnost; Partijski rad u Odredu; Odred se naglo razvija; Odred u sve većim akcijama; Neprijateljska uporišta na početku VII ofanzive; Opet u ekonomskim akcijama; Odano im zasluženno priznanje; Aktivnost pred reorganizaciju; Drugi napad na Grubišno Polje; Reorganizacija Odreda u Brigadu; Virovitička brigada; Čišćenje Podravine; Virovitički mostobran; Političke prilike pred konačno oslobođenje; Završne operacije za oslobođenje Bilogore i podravine; Za trajnu uspomenu palim borcima i žrtvama fašizma; Literatura; Registar imena.

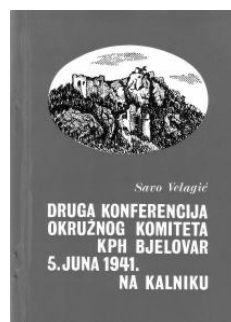

4. VELAGIĆ, Savo. *Druga konferencija Okružnog komiteta KPH Bjelovar 5. juna 1941. na Kalniku : povodom 50-godišnjice SKJ i SKOJ-a : 1919-1969*. Bjelovar : Historijski arhiv, 1969. 83 str. : ilustr. ; 20 cm

Meki uvez

Naklada: nema podatka

Sadržaj: Uvod; Nastanak i razvoj KP na okrugu Bjelovar od 1919.-1941.; Okupacija i zločini okupatora i domaćih kvislinga; Druga okružna partijska konferencija; Delegati druge okružne partijske konferencije; Odras odluka kalničke konferencije na razvoj događaja u okrugu Bjelovar.

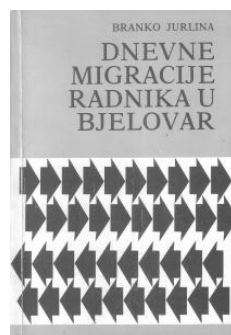

5. JURLINA, Branko. *Dnevne migracije radnika u Bjelovar*. Bjelovar : Historijski arhiv Bjelovar, 1982., 133 str. : 18 graf. prikaza ; 20 cm

Meki uvez

Naklada: nema podatka

Sadržaj: Predgovor; Uvod; Opća obilježja prirodne osnove prometni faktori i njihovo djelovanje na dnevne migracije radnika; Stanovništvo i njegov razmještaj; Što su migracije stanovništva; Radnici-dnevni migranti; Uzroci dnevnih migracija radnika; Promjene uzrokovane dnevnim migracijama radnika; Dnevne migracije radnika-fenomen našeg vremena; Struktura bjelovarske privrede; Utjecaj dnevnih migracija na privredu; Samoupravljanje i dnevne migracije; Privreda i promjene na selu; Novi odnosi selo-grad; Zaključak.

Izdavačka djelatnost Državnog arhiva u Bjelovaru (2002-2012)

Od 2002. godine Državni arhiv u Bjelovaru započeo je intenzivniju izdavačku djelatnost. Publikacije su najčešće tematikom vezane uz obilježavanje značajnih obilježnica nacionalne i lokalne povijesti te povijesti i ustroja same ustanove.

U razdoblju od 2002. do 2012. godine objavljeno je osam publikacija:

1. PLESKALT, Željko. *Zastali u vječnosti ljubeći oltar Domovine : Kusonje 1991./1993.* / [suradnici S. Budinski, S. Ivanić, M. Malčić, D. Novaković, Z. Posarić, J. Trogrlić ; fotografije Senka Budimir et al.]. Bjelovar : Grad Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2002., 122 str. : ilustr. ; 29 cm

Tvrđi uvez

Naklada: 600 primjeraka

ISBN 953-99025-0-9

Sadržaj: Predgovor; Pripreme za obranu na području Bjelovara; Zapadna Slavonija i Pakrac u vrtlogu velikosrpske agresije; Bobbene aktivnosti na zapadnoslavonskom ratištu; Borbe za Pakrac i akcija u Kusonjama; Vrijeme tuge, neizvjesnosti i nade; Ekshumacija-bolan trenutak istine; Kusonje 8. rujna 1993. godine; Izgradnja spomen-obilježja u Kusonjama; Epilog zločina; Literatura.

2. *40 godina bjelovarskog arhiva.* / [urednik Željko Pleskalt ; suradnici Senad Adulović, Mladen Vežmarović]. Bjelovar : Državni arhiv Bjelovar, 2002. - 118 str. : ilustr. (pretežno u bojama) ; 30 cm

Meki i tvrđi uvez

Naklada: 500 primjeraka

ISBN 953-99203-0-2

Sadržaj: Predgovor; Povijest bjelovarskog arhiva; Tradicija čuvanja spisa; Značajnije gradivo u arhivu; Korištenje arhivskoga gradiva; Služba za zaštitu arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva; Kulturno-prosvjetna djelatnost; Djelatnici arhiva od 1961. do 2002. godine; Administrativno-teritorijalna podjela područja mjerodavnosti Državnog arhiva u Bjelovaru 1943.-2000.; Administrativno-teritorijalna podjela 1943.-1947.; Administrativno-teritorijalna podjela 1947.-1955.; Administrativno-teritorijalna podjela 1955.-1962.; Administrativno-teritorijalna podjela 1962.-1990.; Administrativno-teritorijalna podjela 1990.-2000.; Zakonski propisi o ustroju tijela javne uprave na području nadležnosti Državnog arhiva u Bjelovaru od 1945. do 1997. godine; Propisi o ustrojstvu javne uprave objavljeni u lokalnim službenim glasilima; Pregled arhivskih fondova i zbirki Državnog arhiva u Bjelovaru.

3. SLUKAN-ALTIĆ, Mirela. *Povijesni atlas gradova : 1. svezak : Bjelovar.* Bjelovar : Državni arhiv ; Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2003., 213 str. : ilustr., planovi (pretežno u bojama), zemljop. crteži ; 32 cm

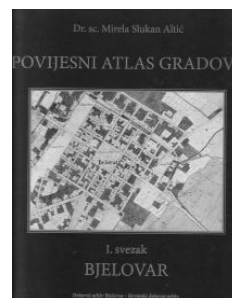
Tvrđi uvez

Naklada: 800 primjeraka

ISBN 953-6005-60-3

ISBN 953-6005-59-X (cjelina)

Sadržaj: Povijesni atlas gradova; Predgovor; Prirodno-geografski razvoj grada i njegove okolice; Povijest naseljenosti bjelovarskog kraja do osnutka grada; Na braniku „ostatka ostataka“ - Bjelovar i njegova naselja u kartografskim izvorima 16. i 17. stoljeća; Razvoj i izgradnja Bjelovara od osnutka grada do danas; Obilježja arhitekture grada Bjelovara; Kartografski izvori grada Bjelovara; Bibliografski podaci o kartografskim izvorima grada Bjelovara; Bibliografija: arhivski izvori (fondovi i zbirke), objavljeni izvori, literatura; Summary; Kazalo.

4. *Ratni dnevnik C.K. Varaždinske pješačke pukovnije br. 16. : svezak 1 : 26. srpnja 1914.-29. siječnja 1915.* / [urednik Željko Pleskalt ; prijevod Danijela Marjanić]. Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2004., 100 str. : ilustr. ; 24 cm

Meki uvez

Naklada: 400 primjeraka

ISBN 953-99203-2-9

ISBN 953-99203-1-0 (cjelina)

Sadržaj: Riječ urednika; Uvodni dio; Dnevnik počinje 26. srpnja 1914.

5. *Ratni dnevnik C.K. Varaždinske pješačke pukovnije br. 16. : svezak 2 : 30. siječnja 1915.-23. lipnja 1918.* / [urednik Željko Pleskalt ; prijevod Danijela Marjanić]. Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2004., 296 str. : ilustr. ; 24 cm

Meki uvez

Naklada: 400 primjeraka

ISBN 953-99203-3-7

ISBN 953-99203-1-0 (cjelina)

Sadržaj: Predgovor drugom dijelu; Ratni dnevnik Đure Radakovića; Literatura; Prilozi.

6. KUENZL, Rudolf. *Povijest Križevačke i Đurđevačke graničarske pješačke pukovnije* / [glavni urednik Željko Pleskalt ; prijevod Danijela Marjanić]. Bjelovar : Državni arhiv Bjelovar, 2008., 126 str. : ilustr. (pretežno u bojama) ; 31 cm

Tvrđi uvez

Naklada: 500 primjeraka

ISBN 978-953-99203-4-8

Sadržaj: Riječ urednika; Uvodni dio; Predgovor; Osnivanje varaždinskih graničarskih pješačkih pukovnija; Varaždinci pod Marijom Terezijom od prosvjetiteljstva

do 1780.; Mirovno razdoblje 1748.-1756.; Sedmogodišnji rat 1756.-1763.; Mir u Hubertzburgu 1763.; Bavorski nasljedni ratovi 1778-1779.; Varaždinci pod carem Josipom II. (1780.-1790.) i Leopoldom II. (1740.1792.); Razdoblje mira 1780.-1787.; Rat s Turcima 1788.-1791.; Varaždinci pod carem Franjom II. (I.) (1792.-1835.); Prvi koalicijski rat 1792.-1797.; Drugi koalicijski rat 1799.-1802.; Treći koalicijski rat 1805.; Austrijski rat protiv Napoleona 1809.; Rat Napoleona protiv Rusije 1812.; Veliki oslobodilački rat protiv Napoleona 1813.-1814.; Razdoblje mira 1816.-1835.; Varaždinci pod carem Ferdinandom I. (1835.-1848.); Razdoblje mira 1835.-1847.; Ustanak u Lombardiji i Veneciji; Varaždinci pod carem Franjom Josipom II. (od 2. prosinca 1848.); Ratni pohod u Italiju 1849.; Ratni pohod u Ugarskoj 1848.-1849.; Razdoblje mira 1849.-1858.; Ratni pohod 1859.; Ratni pohod 1866.; Preustroj varaždinskih graničarskih pukovnija u 16. pješачku pukovniju; Manifest; Životopisi časnika varaždinskih graničarskih pješачkih pukovnija odlikovanih ordenom Marije Terezije (kronološki redosljed); Popis korištene literature i izvora; Prilozi.

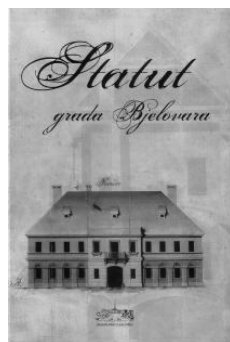
7. *Statut grada Bjelovara* / [glavni urednik Željko Pleskalt]. Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2009., 111 str. : ilustr. (pretežno u bojama), faks. ; 24 cm

Tvrđi uvez

Naklada: 300 primjeraka

ISBN 978-953-99203-5-5

Sadržaj: Riječ urednika; Gradska uprava od razvojačenja varaždinske krajine do sloma Austro-Ugarske Monarhije (1871.-1918.); Gradska uprava u novoj državi Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca i Kraljevini Jugoslaviji (1919.-1941.); Statut grada iz 1883. godine (preslika originala); Statut grada iz 1883. godine (prijepis); Poslovník grada iz 1890. godine (preslika originala); Poslovník grada iz 1890. godine (prijepis); Literatura.

8. *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* / [autori Senad Adulović, Martina Krivić Lekić, Željko Pleskalt, Tatjana Ružić, Mladen Vezmarović ; urednik Željko Pleskalt]. Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2011., 57 str. : ilustr. (pretežno u bojama) ; 21 cm

Meki uvez

Naklada: 200 primjeraka

ISBN 978-953-99203-6-2

Sadržaj: Uvodna riječ ravnatelja; Povijest ustanove; Odjel za obradu i korištenje arhivskoga gradiva; Korištenje arhivskoga gradiva; Odjel za zaštitu arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva; Djelatnici arhiva od 1961. do 2011. godine.

Zaključak

Hrvatski državni arhiv središnja je i matična arhivska ustanova u Hrvatskoj, a uz njega postoji još 18 državnih arhiva. Jedna od djelatnosti koju obavljaju hrvatski arhivi u nastojanju da svoju djelatnost i gradivo o kojem brinu učine dostupnima široj javnosti jest izdavačka djelatnost. Trenutno ne postoji potpuna bibliografija svih izdanja svih hrvatskih arhiva, pa je početna analiza napravljena na temelju analize postojećih popisa na mrežnim stranicama pojedinih arhiva i u mrežnom katalogu NSK u Zagrebu. Prema prikupljenim podacima, najviše izdanih publikacija ima Hrvatski državni arhiv (241), a slijede osječki arhiv (115) i riječki arhiv (103). Ostali arhivi imaju od jedne do 44 objavljene publikacije, osim arhiva u Križevcima i Virovitici za koje nisu pronađeni podaci o objavljenim publikacijama. Svi hrvatski arhivi objavili su ukupno 212 sveščića serijskih publikacija, 127 kataloga izložbi i 349 ostalih publikacija (ukupno 688). Zamjećuje se potreba detaljnije analize izdavačke djelatnosti svih hrvatskih arhiva. Posebno bi u daljnjoj analizi, ali i u izdavačkim planovima samih arhiva, pažnju trebalo obratiti na elektronička izdanja. Ona nisu ovom prilikom analizirana, ali elektroničko objavljivanje otvara nove mogućnosti za nakladničku djelatnost arhiva. Arhivi bi mogli iskoristiti novu tehnologiju na dva načina - objavljujući u digitalnom obliku (na mrežnim stranicama) ranije tradicionalno objavljene publikacije i objavljujući nove publikacije isključivo u elektroničkom obliku.

Bjelovarski je arhiv osnovan 1961. godine. Iako je prema broju zaposlenika jedan od manjih arhiva, broj objavljenih publikacija svrstava ga među srednje produktivne arhive kada se analizira izdavačka djelatnost. S 13 objavljenih publikacija, bjelovarski se arhiv nalazi malo ispod sredine popisa prema padajućem broju publikacija - na 12. mjestu od ukupno 19 arhiva.

Izdavačka djelatnost bjelovarskog arhiva može se podijeliti na dva razdoblja - od osnivanja do 1982. godine (kada arhiv djeluje pod imenom Historijski arhiv u Bjelovaru) i od 2002. godine do danas (kada arhiv djeluje pod imenom Državni arhiv u Bjelovaru). U prvom razdoblju objavljeno je pet publikacija i njihova je tematika vezana uz tada vladajuću političku ideologiju. Autor četiri od pet publikacija je tadašnji ravnatelj arhiva Savo Velagić. Tri su publikacije u tvrdom, a dvije u mekom uvezu. Publikacije su imale ukupno 716 stranica, a podaci o nakladi u tom razdoblju nisu objavljeni. U drugom razdoblju objavljeno je ukupno 8 publikacija tematski vezanih uz obilježavanje značajnih obljetnica nacionalne i lokalne povijesti te povijesti i ustroja same ustanove. Sve publikacije ukupno imaju 1143 stranice, a objavljivane su u nakladi od 200 do 800 primjeraka (prosječno 463 primjerka). Tri publikacije uvezane su mekim uvezom, četiri tvrdom, a jedna i mekim i tvrdom. I u ovom razdoblju za izdavačku je djelatnost od velike važnosti uloga ravnatelja arhiva. Ravnatelj Željko Pleskalt autor je jedne, a urednik 6 publikacija objavljenih u drugom razdoblju. Očito je da je izdavačka djelatnost bjelovarskog arhiva nakon 2002. godine u porastu u odnosu na prvih 40 godina djelovanja arhiva, pa možemo očekivati da će se pozitivan zamah nastaviti i u budućnosti.

Izvorno arhivsko gradivo, obrađeno i objavljeno od strane arhiva najpouzdaniji je izvor informacija o prošlom vremenu. Kao takvo igra važnu ulogu u razvoju društva, obogaćuje naše znanje o povijesti društva i institucija, dokumentira sadašnjost i služi razumijevanju prošlosti. Stoga je nužno razvijati svijest o važnosti ovog segmenta arhivske djelatnosti te podupirati arhive u njihovim nastojanjima održavanja kontinuiteta i kvalitete izdavačke djelatnosti. Nužno je da arhivi održavaju popise

svojih izdanja, a najbolje bi bilo da to čine na mrežnim stranicama arhiva. Isto je tako nužno da kao izdavači poštuju obvezu dostavljanja obveznog primjerka Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, kako bi sve publikacije bile uvrštene u Hrvatsku nacionalnu bibliografiju i dostupne putem računalnog kataloga NSK.

Literatura

40 godina bjelovarskog arhiva. Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv Bjelovar, 2002.

Adulović, S. Odjel za obradu i korištenje arhivskoga gradiva. U: *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2011., str. 17-30.

ARHiNET : arhivski informacijski sustav, 2008. URL: <http://arhinet.arhiv.hr/> (16.11.2012).

Ćosić, S.; Lemić, V., Problemi arhivske službe u Hrvatskoj. *Arhivski vjesnik* 51(2008), str. 9-24.

Državni arhiv u Gospiću : izdavaštvo. 2010. URL: <http://www.arhiv-gospic.hr/izdavastvo> (17.11.2012).

Državni arhiv u Osijeku : izložbe. 2012. URL: <http://www.dao.hr/izlozbe.php> (11.12.2012).

Državni arhiv u Osijeku : kanonske vizitacije. 2010. URL: http://www.dao.hr/kanonske_vizitacije.php (16.11.2012).

Državni arhiv u Osijeku : ostala izdanja. 2010. URL: http://www.dao.hr/ostala_izdanja.php 16.11.2012).

Državni arhiv u Pazinu : posebna izdanja. 2012. URL: http://www.dapa.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=90&lang=hr (16.11.2012).

Državni arhiv u Pazinu : *Vjesnik istarskog arhiva*. 2012. URL: http://www.dapa.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=73&Itemid=89&lang=hr (16.11.2012).

Državni arhiv u Rijeci : arhiv izložba, 1997.-2006. URL: <http://www.riarhiv.hr/arhiv-izlozba.html> (11.12.2012).

Državni arhiv u Rijeci : izdavačka djelatnost. 2006. URL: <http://www.riarhiv.hr/izdavacka-djelatnost.html> (16.11.2012).

Državni arhiv u Splitu : indeks of : katalozi. 2011. URL: http://www.das.hr/katalozi/izbornik_katalozi.php (11.12.2012).

Državni arhiv u Splitu : izdavačka djelatnost. 2010. URL: http://www.das.hr/izdavacka_djelatnost.php (16.11.2012).

Državni arhiv u Varaždinu : Objavljivanje arhivskoga gradiva. 2005. URL: <http://dav.hr/djelatnost.php?what=1&tip=1&id=7&parentid=1&st=7&sk=1&maint=Djelatnost> (16.11.2012).

Državni arhiv u Zadru : izdavaštvo : katalozi. 2012. URL: <http://www.dazd.hr/hr/izdavastvo-katalozi> (11.12.2012).

Državni arhiv u Zadru : izdavaštvo : knjige. 2012. URL: <http://www.dazd.hr/hr/izdavastvo> (11.12.2012).

Državni arhiv u Zagrebu : izdanja. 2011. URL: <http://www.daz.hr/web/izdanja> (17.11.2012).

Glasnik arhiva Slavonije i Baranje. 2010. URL: http://www.dao.hr/glasnik_arhiva_slavonije_i_baranje.php (16.11.2012).

Izdanja Hrvatskog državnog arhiva : 1899.-2004. Lučić, M. (ur.). Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2004., str. 47.

Kategorizacija stvaratelja arhivskoga gradiva na području nadležnosti Državnog arhiva u Bjelovaru. *Narodne novine* 82(2009). URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_82_1996.html (17.11.2012).

Krivić Lekić, M. Povijest ustanove. U: *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2011., str. 7-16.

Kušanić, N.; Žegor S. *Državni arhiv u Sisku : 1962.-2012.* Sisak : Državni arhiv u Sisku, 2012.

Martek, A. Časopis *Arhivski vjesnik* : od tiskane prema elektroničkoj inačici. *Arhivski vjesnik*. 55(2012), str. 221-235.

Medved, I.; Slanček, G. *50 godina Državnog arhiva u Slavonskom Brodu : 1959.-2009.*, Slavonski Brod : Državni arhiv u Slavonskom Brodu, 2009., str. 20-22.

Naklada Hrvatskog državnog arhiva : katalog 2011.-2012. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2012. URL: <http://www.arhiv.hr/cs/groups/public/documents/document/mdaw/mda1/~edis/web2hdarhivloc005203.pdf> (16.11.2012).

Pravilnik o dopunama Pravilnika o zaštiti arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva. *Narodne novine* 106(2007). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/329348.html> (16.11.2012).

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidencijama u arhivima. *Narodne novine* 106(2007). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/329347.html> (16.11.2012).

Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva. *Narodne novine* 67(1999). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/270998.html> (16.11.2012).

Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Državnog arhiva u Bjelovaru. 2012. URL: www.dabj.hr/uploads/1/1/6/2/11620876/pravilnik_o_unutarnjem_ustrojstvu_dabj.pdf (12.7.2013).

Riječ uredništva. *Fontes*, 1(1995), str. 7-9.

Uz prvi svezak „Arhivskog vjesnika“. *Arhivski vjesnik*, 1(1958), str. 7-10.

Vezmarović, M. Odjel za zaštitu arhivskog i registraturnoga gradiva izvan arhiva. U: *Pola stoljeća Državnog arhiva u Bjelovaru : 1961.-2011.* Pleskalt, Ž. (ur.). Bjelovar : Državni arhiv u Bjelovaru, 2011., str. 43-52.

Zakon o arhivskom gradivu i arhivima. *Narodne novine* 105(1997), čl. 39. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267275.html> (16.11.2012).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. *Narodne novine* 64(2000). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/273432.html> (16.11.2012).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. *Narodne novine* 65(2009). URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_06_65_1459.html (16.11.2012).

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. *Narodne Novine* 69(1999). URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/271022.html> (17.11.2012).

Summary

PUBLISHING ACTIVITIES OF THE BJELOVAR STATE ARCHIVES IN THE CONTEXT OF OTHER CROATIAN ARCHIVES : BIBLIOGRAPHY OF THE BJELOVAR STATE ARCHIVES

In the introduction, the authors analyse regulations and legislation that relate to, or have an impact on, all of the 18 Croatian archives. An overview of their publishing activities is given. Numbers of published items for all the archives are based on the archives' websites (for those that have one), the data found in some archives' catalogues and the search of the online catalogue of the National and University Library in Zagreb. There are three groups of publications: serial publications, exhibition catalogues and other publications (mostly books). The overview of publishing activities of all Croatian archives gives the framework for the analysis of the Bjelovar State Archives and its publishing activities. The authors give history of the Archives as well as the explanation of its organisation. Bibliography of all publications published by the Bjelovar State Archives is divided into two periods. The first one starts in the year 1961 when the Archives was founded and lasts until the year 1982. Five books were published in that period. The second period starts in 2002. Until the year 2012, in the second period, eight publications were published. Between the two periods (20 years) there were no publishing activities of the Archives. The bibliography gives the bibliographic data – titles, authors, editors, publication dates, co-publishers and publication years. A short overview of the contents of all publications is given, as well as the photographs of all the covers. In conclusion the authors say that according to the number of publications and comparing to all other Croatian archives, the Bjelovar State Archives is right in the middle. The publication activities of the Archives increased during the last ten years and it is expected that the increase will continue in the future.

Keywords: *archives legislation, bibliography, Bjelovar State Archives, publishing, archive history*